XI-ik évfolyam. 47-ik szám. Köszeg, 1891. november 22-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-utczai részében.
(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 10 órától, d. u. 1-ig.)
Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig.
Megjelenik minden vasárnapon.
Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Mégis csak haladunk!

Nem ám Kőszegen, hanem általában az országban.

Anyagi baladásunkat mi sem bizonyithatja jobban, mint az, hogy kereskedelmünk és iparunk egyre emelkedik s hogy az ezek emelkedését célzó közvetitő intézményeink folytonosan fejlődnek és tökéletesbednek.

Anyagi haladásunkat tünteti fel azon terjedelmes jelentés is, melyet a kereskedelemügyi miniszter terjesztett elő a képviselőház elé, felsorolva abban a resszortja alá tartozó ügyek pontos és körültekintő figyelemmel ismertetett állását s feltüntetve benne összes mult évi működését.

Tekintettel arra, hogy a vaskos kötet könyvárusi uton nem kapható szolgálatot vélünk tenni olvasóinknak, midőn azt, legalább főbb vonásaiban az alábbiakbau ismertetjük.

Az út- és középitészetről szóló főrészben az állami közutak körül történt munkálatokat és intézkedéseket, továbbá a törvényhatósági, valamint a községi közlekedési és a községi közutakra, továbbá a közmunka- és a vámügyre vonatkozó adatokat sorolja fel, s végül az állami közutak állapotát ismerteti.

A mult évben szentesitést nyert utadó törvény van hivatva arra, hogy annak alapján az állami közutak hálózata véglegesen megállapittassék, hogy a hadászati fontosság mellett a forgalmi jelentőség is érvényesülést nyerjen. A közölt adatokból tudjuk meg azt, hogy állami közutaink kezelése és fentartására mult évben forditott rendes kiadásaink összege a három milliót csaknem megközelitette.

A posta- és távirda fejlődése 1867 óta rohamosan haladt előre, sőt a telefonintézmény fejlődésében is jelentékeny haladást képvisel a Budapest és Bécs között felállitott állami távbeszélő. S kiváló gondoskodásra mutat az, hogy a nagyobb városokban létesitendő telefonok állami kezelésben épülnek s tartatnak üzemben.

A postatakarékpénztári chepue-forgalom közvetitése a mult évben ruháztatott a posta- és távirdahivatalokra. S ha meggondoljuk azt, hogy a belföldi forgalom, a be- és kivitel, valamint az átmeneti forgalom, mintegy 260 millió ügyet tüntet fel, s ha mindezekhez az óriási hirlapforgalmat adjuk, s figyelembe vesszűk, hogy a postaszolgálatot a miniszter oly szinvonalra emelte, mely az adott viszonyok között minden jogos igényt kielégithet, akkor el kell ösmernünk azt, hogy e téren óriási haladást konstatálhatunk.

A posta- és távirda fejlődését leghatalmasabban bizonyitják a statisztikai adatok. Igy 1868-ban 1337 postahivatal és 349 távirdahivatal működött, mig mult évben már 4308 postahivatal s 1804 távirdahivatal állott a közönség rendelkezésére.

A postatakarékpénztári intézmény a lefolyt évben bevezetett cheque- és clearingforgalom által szintén örvendetes haladást mutatott, s az uj üzletág jövője a legszebb remények táplálására jogosithatja fel a jelentést tevő miniszter.

A jelentés ismertetésében elértünk azon főrészhez, mely az ipar- és belkereskedelemmel foglalkozik. A közlött adatokból ugy tünik ki, hogy a miniszter az ipar és iparfejlesztés terén bizonyos fokozatos rendszer alkalmazása mellet iparkodik a mutatkozó hiányokon segiteni. Rendszerében nemcsak a terv domborodik ki teljes egészében, hanem látjuk egyszersmind az eredményeket is.

Az iparoktatás állapotát nagyon kedvező világitásba helyezik a közölt adatok: de örömmel vesszük tudomásul azt is, hogy mily széles alapu tanulmány tárgyává tette a miniszter azt a kérdést, mily módon lehetne a hazai kisipar állandó foglalkoztatását és egyuttal versenyképességét biztositani; a közvetitő kereskedelem emelése érdekében egy magyar kereskedelmi társaság létesitésének kezdeményezése, s annak elősegitése szintén csak örömmel tölthet el bennünket, ha termékeink kiviteli értékesitésére gondolunk.

A gyári és házi iparra vonatkozó intézkedéseit nagy horderejűeknek tartjuk. A gyáriparnak nyujtott állami kedvezmények nemzetgazdasági jelentőségét beismerve, azt is ki kell emelnünk, hogy a háziipar fejlesztését a leghazafiasabb intentio sugalja, az tudniliik, hogy az ujabban nagy mérvet nyert kivándorlás lehetőleg korlátoztassék.

Szakiskoláink és házi-ipari tanműhelyeink működését és hatását teljesen kielégitőnek tüntetik fel a jelentés bő adatai.

A közszállitások ügyéről szóló rész fölötte érdekes, s behatóan ismertet meg a miniszter azon célzatával, hogy a kisiparosok ügyét nagyou is szivén viseli.

Az országos vásárok szaporitását a miniszter a mennyire lehetett akadályozta. A mintegy 1600 községre vonatkozó s munkában lévő vásárjegyzék mielőbbi kibocsájtása kilátásba van helyezve.

A házalási ügyben Ausztriával tárgyalások foynak, s a versenyt, a mennyire lehetséges volt, mindenkor korlátozta.

S miután a jelentés ezen része szól még a zálogházakról, ipari szabadalmak- és áruvédje-

TÁRCZA.

Tromsö partvidékének életéből.

A mint a Sahara sivatagjának utasai örömmel üdvözlik a kis oázokat, annak a forró, izzó, homoktömegnek egyedüli nyugalmat és árnyékot igérő pontjait, hol pálmáktól környezett, tiszta forrás üdülést igér fáradtságos útuk után: ugyanoly örömmel üdvözöltük mi is a magas északnak kopár és sziklás partvidéke közepett, a mosolygó, zöldelő kis Tromsö szigetét, mely körülvéve számos szigetektől, tengerszorosoktól és bóboritott magas hegyektől, a sok komor kép után, miutegy enyhitőleg hatott fáradt szemünknek.

Tromsö szigete, Norvégia arktikus részének ezen kedves virága, a 69° 38' é. sz. alatt fekszik. Igen élénk forgalmi hely, mert számos idegen hajó fordul itt meg; nyáron sorban követik egymást a tourista és postahajók, halászatra vonuló vitorlások, megélénkitve kissé a csendes, magukba vonult norvégek életét, a hosszú téli sötétség után. A sziget 24 □ km. nagyságú, inkább dombos. Közepén egy hosszú hegygerincz vonul, mely a tenger felé lejtősen ereszkedik alá.

Helyenkint a „Timdra" igazi képét nyujtja, ericás, áfonya bozótos s e mellett zsombékos, turfás, mocsaras vidékével. A hegygerincz tetején, a város fölött, egy igen csinos kis tó a „Prestvand" fekszik, az itt jellemző nyirfa-erdő közepén, mely nem sok, de annál érdekesebb madárnak képezi tanyáját.

A nyirfa, ez az itt egyedüli erdőket alkotó fanem egészen más jellegü e tájon, mint nálunk; erősebb, merev, görcsőságú, sötétebb kérgü s nagyobb, dúsabb, üdébb levélzetü.

A majdnem hatezer lakóval biró Tromsö városka a hasonnevü sziget keleti oldalán fekszik s fából épült házai, templomai, czölöpökön a tengerből kiemelkedő raktárai, kikötőjében horgonyzó hajói, élénk és kedves benyomást gyakorolnak az idegenre. Itt találjuk a világ legészakibb muzeumát is, mely a környék arktikus faunáját és flóráját, valamint egy elég gazdag néprajzi gyüjteményt tartalmaz, hol különösen a lappok ruházatai, szerszámjai stb. ébresztenek figyelmet. A városka utczái egyenesek tiszták, a boltok száma elég nagy s a kirakatok váratlan gazdagok, sajátságosak és érdekesek, a mennyire az itteni viszonyokra vonatkoznak.

A várost 1238-ban Hakon király alapitotta.

A sziget partjait keletről a Tromsösund, délről a Ryströmen és Balfsfjorden, nyugotról a Sandsund, északról a Kvalsund és Grötsund mossa, mely tengerszorosok azután összekötő viziútak az atlanti oceánnal és a jegestengerrel, ez utóbbit a közel fekvő szárazföldnek egyik magasb hegycsúcsáról, a Flöifjeldről, először pillanthatni meg.

Norvégiai utazásunk egyik főczéljául az arktikus öv természetrajzi kutatását tüzvén ki, Tromsö szigetét választottuk huzamosabb tartózkodási helyül s mikor jun. 20-án a reggeli köd tátyolán keresztül előbujtak kikötőjének körrajzai, vágyaink egyikét láttuk teljesülve. Búcsut mondottunk a „Nordstjernen" Throndhjemből jövő póstahajónak, mely 4 napi tengeri útunk alatt otthonunkat képezte, helyet foglaltunk egy kis ladikban, mely csakhamar szárazra tett s megkezdődött az egy hónapig tartó tanulmányi élet.

Változatos az a kép és minden izében meglepő új, főleg délvidéki embernek, a mit Tromsö partvidéke nyujt. Helyenként kopár szikláira haragosan csapkodnak fel a tenger fehér habos hullámai, megtörve az éles rétegzetes kőzeteken, más helyen meg az alacsony, lapos, homokos part tért enged a dagály idejében messzire benyuló tengerviznek.

Kutatásainkat többnyire éjjel, az éjféli nap ragyogó sugárainál tettük meg részint ladikon, részint gyalog. Puskával, messzelátóval, tarisznyákkal felszerelve induljunk a sziget déli partjára. A nyirfa-erdő majdnem a tengerig terjed, a hol pedig hiányzik, tért enged az ericás helyeknek; a parton elszórva néhány halászkunyhóra bukkanunk. Ott hol a partot éles szakadásos sziklák képezik, apály idejében az algák sürüségei boritják a köveket; sajátszerü sárgászöld vizinövények ezek, ezer meg ezer apró kagyló és más tengeri állat tanyái. Algás területen alig lehet járni, oly csuszóssá, sikamlóssá teszik a talajt, hogy a kezdő korcsolyázó helyzetében véljük magunkat érezni, mikor mégis át kell haladni ilyen nyaktörős uton.

Ilyen helyeken találjuk az igazán jellemző kagyló nyitogató madarat (Haunatopus ostralogus), mely gyönyörü narancssárga csőrével, halványpiros lábaival, fekete fehér tarka tollazatával legott feltünik és sajátszerü pip, pip hangjával már messziről tudatja ottlétét.

A sziklás helyeket felváltja a lapos homokos kavicsos földnyelv vagy egyenes part; itt már táskámnak is akadt zsákmánya. Számlálhatlan mennyiségü, szebbnél szebb szinezetü és alakú, apróbb, nagyobb kagylót vetett itt ki a tenger, ugy hogy rövid idő alatt egy egész kis arkticus kagylógyüjteményre tettem szert. Különösen szép, az itt gyakori legyező formáju, rózsaszinü Pecten islandicus, melyet minden nagyságban fossil és fris állapotban találhatni. A halászok ezt a tőkehal fogásánál csalétkül teszik horgaikra. A madarak közül itt találtuk a kis partisnepfok néhány faját, (főleg Tringa alpina és minüta) a kis parti lilét (Aegialitis hiaticula) s leginkább

gyekről, áttér a vasutügyre és hajózásra melyek a miniszter jelentésének több mint felét foglalják.

Érdekes képet nyujt a hazai vasutügy fejlődése 1890-ben. Térszüke miatt tüzetesebben nem foglalkozhatván ezzel, csak egy-két összehasonlitásra terjeszkedünk ki. Igy egyebek között:

A forgalmi eszközök állománya 1890. év végén 73 mozdonynyal, 434 személy- és 1,911 teherkocsival nagyobb volt, mint 1889. év végével. Első és másodosztályu mozdony volt 1889 végén 1,604, 1890 végén 1,677! üzleti pályakilométer után 1889-ben 0.147, 1890-ben 0.149. Személykocsi volt: 1889 végén 2.652, 1890 végén 3.086! üzleti pályák összkilométerenkint 1889-ben 0.240, 1890-ben 0.274. Teherkocsi volt 1889 végén 35.583, 1890 végén 37.494; üzleti pályák összkilometerenkint 1889-ben 3.214, 1890-ben 3.272.

A vonatforgalomban az összes vonatok által megtett vonatkilométerek mennyisége volt: a m. kir. államvasutakon személyszállitó vonatoknál 1889-ben 9.062.417, 1890-ben 10,803.296, teherszállitó vonatoknál 1889-ben 11,271.144, 1890-ben 13,038.469, munka és anyagvonatoknál 1889-ben 435.946, 1890-ben 582.044, az összes vonatoknál 1889-ben 20,769.507, 1890-ben 24,423.809 vonatkilométer.

A m. kir. államvasutak vonalain az összes utasok száma 75%-kal, az utasok által megtett kilométerek száma 36 százalékkal és e mellett a pályakilométerenkinti utasok száma is 34 százalékkal emelkedett, a mi a személyforgalom intenziv emelkedésének minden irányban örvendetes mértékét fejezi ki. Viszont az átlag minden egyes utas által megtett ut hoszszának csökkenése azt mutatja, hogy a szomszédos forgalom rendkivüli kifejlődése következtében a rövid utazások száma tulnyomó az összeredményben. A szomszédos forgalom nagyban hozzájárult a személyszállitó vonatok jobb kihasználásához is, melynek eredménye a személyvonatonkinti utasok számának növekedésében mutatkozik.

A jelentés további részei: a külkereskedelem-, vám- és tengerészetről igen érdekes mozzanatokat és adatokat tárnak elénk, melyek közül reánk nézve legfontosabb az aldunai vaskapu szabályozásáról szóló utolsó fejezet.

A vaskos jelentés a miniszter által létesitett tisztképző intézetek ismertetésével záródik.

Midőn a fentebbi sorokban rövid, halvány ismertetést kivántunk nyujtani, célunk nem az volt hogy az egész jelentést felöleljük, hanem csak az, hogy e néhány sorban felhozottak által is bebizonyitsuk azt, hogy: „mégis csak haladunk!“

Corydon.

Szabályrendelet.

A munkakeresés ürügye alatt üzött csavargás meggátlása tárgyában.

1. §.

A vármegye területére munkakeresés czéljából bejövő s igazolványnyal biró idegeneknek kisközségekben 24 órai, nagyközségekben és rend. tanácsu városokban 48 órai foglalkozás nélküli tartózkodási idő engedélyeztetik oly képen, hogy a vármegye területén az összes tartózkodási idő 15 napnál tovább nem terjedhet.

2. §.

A munkakereső idegen köteles a tartózkodási idő megállapitása végett a legelső község elöljáróságánál igazoló iratainak felmutatása mellett jelentkezni s erről az elöljáróság, városokban a rendőrkapitány által rövid elismervényt kap, mely elismervény szolgál alapul a tartozkodási idő megállapitásának.

3. §.

Azon esetre ha az első szakaszban megszabott tartózkodási idő az illető ügyeinek ellátására elegendő nem volna, indokolt szóbeli kérelmére az elöljáróság a tartózkodási időt erről adandó igazolvány mellett és 3 napnál nem hosszabb időre meghosszabbithatja, de csak akkor, ha az illető ezen idő alatt saját fentartásáról gondoskodni képes.

4. §.

A munkakeresés czéljából vándorlóknak a kolduláis tilos.

5. §.

A csendőrség, vagy a községi, városi őrök által letartóztatott, vagy bárki által bejelentett oly egyének, kik jelen szabályrendeletben előszabott igazolványnyal nem birnak, vagy az itt meghatározott időn tul a község, vagy a törvényhatóság területén tartózkodnak további eljárás végett a járási főszolgabiró illetőleg polgármester elé állitandók.

6. §.

Mindazon vendéglősök, fogadósok s korcsmárosok, kik a fentebbiek szerint jogosulatlanul tartózkodóknak szállást vagy menhelyet adnak, kihágást követnek el, s 5—25 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, a kik pedig ily egyének részére állandó tanyát tartanak 10—50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel és 5 napig terjedhető elzárással büntetendők.

A pénzbüntetés behajthatlanság esetén az 1879. XLIX. t. cz. 22. §-a értelmében megfelelő elzárásra változtatandó.

A befolyandó pénzbüntetés azon község szegényalapja javára forditandó, hol a megbüntetett illetőséggel bir.

7. §.

Azon vándorló, ki a jelen szabályrendelet ellen vét, az 1879. XL. t. cz. 62. §-ban körülirt kihágást követ el és ennek rendelkezéseihez képest büntettetik.

8. §.

A jelen szabályrendelet alapján elbirálandó kihágási ügyekben első fokban a járási főszolgabirák, illetőleg városokban a rendőrkapitányok, másodfokban a vármegye alispánja, harmad fokban a magy. kir. belügyministerium biráskodik.

Kelt Vasvármegye törvényhatósági bizottságának Szombathelyen 1891. évi november hó 3-án és folytatva tartott közgyülésében. Jegyezte és kiadta:

Dr. Bárdossy Jenő s. k.
főjegyző.

Helyi és vidéki hirek.

— **„Tromsö partvidékének életéből“** czimű mai tárczaczikkünket Chernel Istvánné urhölgy irta, ki férjével való utaztában közvetlen szemléletből meritette adatait és kegyeskedett egy egész kis képet lapunk számára átengedni. Az érdekes czikkre felhivjuk olvasóink szives figyelmét.

— **Erzsébet napját**, mint ő felsége a királyasszony névünnepét, a szokásos kegyeletes módon megülték a helybeli katolikus templomokban az idén is. 8 órakor mindkét templomban az ifjuság gyült össze szent misére, 9 órakor a plébánia-templomban pedig az ünneplő közönség élén a hivatalok fejei s a tisztikar a közös hadsereg és honvédség részéről.

— **Változások.** Az Eszterházy herczegi javak erdésztiszti karában változások eszközöltettek. Blascheck Ede erdőfelügyelő központi erdőfelügyelővé neveztetvén ki, Kőszegről Kismartonba költözött át. Blascheck eme előléptetésével jelenleg a herczegi ház első erdészeti hivatalnoka. Helyére, Kőszegre, a felügyelőség főnökévé I. osztályu erdő- és vadászmesteri czimmel és ranggal Wocher József főbérnökségi erdőmester neveztetett ki Kaboldról.

— **A „Konkordia“ hangversenye.** Kőszeghy Géza és Kőszeghy Árpad, hirneves földink, néhai Kőszegny (Purt) Károly törekvő fiai, arra felszólitva, szivesek voltak a „Konkordia“ javára és közönségünk kedvére művészi zongorajátékukat atyuk szülővárosában bemutatni. E készségükkel hálára kötelezték bennünket, aminek a sajtó utján is kifejezést adunk. Tartozó kötelességünk szives készségét kiemelni Steierleinnasszonynak is, kinek szép éneke nélkül nem nyujtott volna megfelelő egészet a tegnapi estély. Sokan, igen sokan voltak tegnap a balházban és mindenki csak elismerőleg nyilatkozott Steierleinné és a Kőszegi testvérek művészi előadásairól. Steierleinné, bár kissé fatyolozott hangon kezdte első énekét, később belemelegedett és teljes otthonossággal, erőltetés nélkül énekelt, természetes szép hangjával és válogatott darabokkal gyönyörködtetvén a közönséget. A Kőszegi testvérek játékához nagy reményeket füztünk és ezek valójában teljesedésbe is mentek. Nagy készültséget és technikát árult el mindegyike, sőt a négykezes darabokban nagy virtuozitást. A két négykezes darab („Sakusztala“ és „Magyar tánczok“) meglehetős nehéz hangverseny-darab és a magyar gyujtó hatása. A közönségnek igen tetszettek. A részletek, melyeket Kőszeghy Géza „Cythére, az élőszobor“ czimü saját szerzeményéből itt először mutatott be, kitünőknek mondhatók. Kőszeghy Géza a zeneszerzésben Richter János a hirneves bécsi karmester tanitványa. Eddigi művei közül szinre került: 1881-ben „A falu rózsája“, operette 3 felvonásban. 1886-ban „A pipacsősz király“, operette 3 felvonásban. Koszelebb 3 felvonásos ballet-jét mutatja be a m. kir. operánál. Ocsesével, Arpáddal, jelenleg leginkább a négykezes játékot kultiválják, s ugylátszik, igen összevannak szokva a játékban. Ha ezek után még megemlitjük, hogy a „Konkordia“ dalosai s a zenekar is betöltötték helyeiket, a pénztár pedig megtellett, meglehetősen teljes és hű képet nyujtottunk a tegnapi hangversenyről.

— **Szerenádé.** A helybeli zenekar kedves vendégeinket, a Kőszeghy testvéreket tegnap este szerenádéval tisztelte meg. Az urak Steierleinék vendégszeretetét élvezvén, a gőzmalmi kaszárnyaépülotben, Steierleinék lakásában fogadták Steierlein asszonnyal együtt a megtisztelő zenei hangokat azoknak látszólag igen megörültek.

— **Hymen.** Lóher Kálmán cs. és k. udvari és miniszteri tisztviselő Bécsben, e hó 14-én oltárhoz vezette Schilling Julia kisasszonyt, Schilling Gyula gépraktárulajdonos és birtokos leányát. Az uj házas ember kőszegi születésü, de élete nagy részét Bécsben tölti, hol egyéb foglalkozása mellett egyuttal a törvényszéknél a magyar nyelv hites tolmácsa.

— **Beküldetett.** Egy valóban életrevaló eszmét pendit meg lapunk egyik pártolója a következő rövid soraival: A magyarul olvasni, irni tudó lakósok száma Kőszegen még nem fejlődött odáig, hogy a magyar remekirók termékeire előfizessen, vagy pedig megrendelés utján azokat megszerezze. Ellenben sokkal többen vannak, kik Schiller, Goethe, Kleist stb. német

---

a piroslábú fütyülő szalonkát (Totanus calidris), melynek ismert tyű. tyű tyűű füttye szinte unalmassá válik. Ladikba szállva megháborgathatjuk a part kövei közt menekvő dunnaludak pelyhes fiókáit az aggódó anyamadaraknak nem kis ijjedtségére; legtöbb esetben nem igen vadak ezek, ellenben a gunarak annál inkább; mintha csak a barna szinü tojók mellett, gyönyörü tollezatukra vigyáznának jobban. Nyakuk fejük, hátuk jobbadán ragyogó fehér, fejükön két fekete folt van, tengerzöld örvük és rózsaszinbe játszó begyük pedig kiválóan elüt sötét barna szárnyuktól és altestüktől. Feltünő, hogy mennyire összevágnak az állatok szinei a tengerrel; a mimicrismus itt annyira ki van fejlődve, hogy pl. a kis parti szalonkák, (Tringák) a homokos parttól alig különböztethetők meg. A sziget nyireseiben tanyázó hófajd is nyáron egészen felveszi a száraz levelek szinét, télen meg hófehér, úgy hogy alig lehet meglátni; nem különben a halaknál is észlelhető ez, a lapos flundra szine teljesen össze esik a tenger fenekének szinével.

Ha már most nyugotnak és északnak haladunk, tundra szerü vidékre jövünk, apró fűzessel, nyiressel födött ericás, mocsáros talajra; ezen a helyen észleltük elöszőr a vöröstarkú pipiskét (Anthus cervinust) mely ritka madárnak fáradtságos megfigyelés után tudtuk megtalálni fészkét és fiait is. Ugyanezen a helyen fogtam egy gyönyörű kis Tringa Temminckit (Temminck parti szalonkájának pelyhes fiát.)

Az erdő bokros szélein megleltük a vöröscsillagos kékbegyet is (Erythacus coeruleuculus) — ezt a zaphir kék, csillogó mellü szárnyas drágakövet, a nyiresben pedig a cserregő fenyőrigót és a kis zsezsét (Acanthis linaria) — az itteni kenderikét.

A tengerparton északnak tartva ismét sziklás, kopáros helyek jönnek; apró szigetek, szikláik merednek ki a hullámokból, majd egy szolgálatképtelen felforditott hajónál tartunk pihenőt, mely alatt a föld ki van ásva s ez által kunyhót képez, hová rossz idő esetén a halászok huzhatják meg magukat. Itt is mindenfelé elevenség. A sziklákon fekete kárókatonák (Carbo cristatus) ülnek, s a part mentén nagy csapatokban szállnak ide oda a dunnaludak és fekete réczék (Oidemia nigra), közbe pedig a sárga pettyes lilének (Charadrius auratus) ennek a typikus tundrai madárnak fájdalmas füttyét halljuk.

A halász kunyhó itt sem hiányzik, körülötte a lapos sziklatetőkön halmokba rakva szárad a tőkehal, köztük madárijjesztő gyanánt lebegtet a szél egy póznára kötött sirálytetemet. A halrakások tetején is kövek feküsznek, hogy a szél és a ragadozó madarak ne szórják el a halász „takarmányát.“

Ugy magának a tengernek mint a partvidéknek is legközönségesebb, legszámosabb s igy legelválhatlanabb jelenségei a sirályok. Itt az arcticus öv alatt főleg a kéklábú sirály (Larus canus), az ezüstös sirály (Larus argentatus), a tengeri sirály (Larus marinus), a háromujju sirály (Rissa tridactyla) és az arcticus esér (Sterna aretica) fordulnak elő. Ezek az alakban, szinezetben, nagyságban különböző „vizigalambok“ csapatai a partokat és a hajókat, csónakokat folyton körülrajongják kecses repükkel, prédára és hulladékok után leselkedve. De költeni minden faj, bizonyos fajának megfelelő területre vonul. Igy a korál-piros csőrü és lábu, fecske farku arcticus esér lapos szigetek, kavicsos partjain, az ezüstös és tengeri sirály a halomszigetek mocsáros gyepes tetején, mig a háromujjú sirály, rétegzetes palasziklák párkányain szokott költeni s mindannyi faj között legóriásibb telepekben.

Tromsö partjain ez utóbbi nem igen fordul elő nyárszakán, mert fészkelni még északabbra vonul, a többiek is nem nagy számban költenek itt, mert a sziget jellege nem felel meg az ő természetüknek s inkább előnyösebb, magányosabb vidéken ütik fel családi tüzhelyüket.

Ime a kép, mely Tromsö partvidékén kisér.

Számos kirándulásainkon eleget élveztük ennek kedves benyomását, melyek annál felejthetetlenebbekké váltak, minnél szorosabb ismeretséget kötöttünk a természet egyes jelenségeivel, alakjaival és az ott uralgó élet bensőségével. De mégis mindez mi volt ahhoz a millió és millió madár sereghez, melyek a Nordkapon túl Svaerholt és Syltefjord stb. madárhegyeit népesitik, milyen kisszerü kép, a Nordkynnek a végtelen jegestengerbe meredő óriási szaggatott szikla csoportozataihoz, melyet a tenger fölött álló éjféli nap sugarai világitottak meg, mi volt a vad rén szarvasok falkáihoz képest, midőn azok a ködbőgő hangjaira ijjedten kaptak csülökre s robogtak falka számra odább, a kopár, hómezős felszigetek oldalain: az ólomszürke jeges tengerben bukdácsoló delfinek, óriási bálnák fel-felmerülő alakjaihoz?! Valóban a természetnek ilyen magasztos nyilvánulása előtt meg kell hajolnunk s nem szabadulhatunk óriási hatásától.

Az északnak végtelen magányosságában, az ember kicsinységének teljes tudatára ébred s elismeri annak a megfoghatatlan erőnek hatalmát, mely itt a rideg sziklák közt ugyanazt a bámulatos rendszert alkotta, mint a forró égöv szinkápráztató élettől pezsgő tájai alatt, mely rendszert századok óta kutatja az emberi elme és tudomány, mélységébe törekszik hatolni, mármár felismerte, végokahoz eljutni azonban alig fog valaha.

Chernel Istvánné.

műveit birják; s Vörösmartyt, Aranyt, Kisfaludiakat és a többi magyar iró munkáit hiában keresnök náluk. Az pedig nem jól vau igy. Minden igaz magyarnak, ki azt gondolja, hogy hazája iránti kötelességeit mindenkor tudva teljesiti: nem teljesiti akkor, midőn a magyar irodalmat nem pártolja, hanem inkább a külföldi irodalom pártolójául szegődik. Magyarosodjunk! ez legyen jelszavunk! Ne pártoljuk tulságosan a németet! Csak az olyan idegen nyelvü munkát szerezzük meg, a mely a magyar könyvpiaczon még eddig meg nem jelent. Alakitsunk városi könyvtárt, közadakozás utján! Van a városnak erre a célra üres lakása, melyet, ugy hiszem, a város atyái szivesen odaajánlanák ezen célra. Hazánkban minden törekvő városban találunk már nyilvános könytárakat, s csak Kőszegen volna ennek lehetősége kizárva? A város fejeinek kellene e tekintetben a kezdeményező lépéseket megtenniök s én azt hiszem, eredmény kisérné fáradságukat. Hiszen már 15—20 kötettel meg volna vetve az alapja egy olyan közkönyvtárnak. Városi termünk is van! Nem lehetne ott hetenkit vagy legalább is kéthetenkint felolvasó estéket rendezni? Vannak városunkban tudományosan képzett férfiaink, kik a közönség szellemi épülésére ezt a kis áldozatot meghozhatnák. Ne az érdekharc duljon annyiszor elhagyatott városunkban, hanem szellemi és anyagi érdekeink előmozditása céljából egyesüljünk viribus unitis! P.

— **Helyes intézkedés.** Vármegyénk legutóbb megtartott köztv. hatósági közgyülése egy szabályrendeletet fogadott el, melynek célja az oly nagy mérvben elharapódzó munkakerülés, s a koldulás ürügye alatt való tolvajlás megakadályozása. A szabályrendelet szerint utazó munkakereső 24 óránál tovább nem maradhat egy helyen, s vármegye területén nem tovább 15 napnál. Köteles magát a rendőrkapitánynál vagy a birónál jelenteni, s papirjait átvizsgáltatni, s a koldulás tilos. E szabályrendelet áthágói, ugy a fogadósok és korcsmárosok, kik igazolvány nélküli egyéneket befogadnak, 10—15 frt pénzbüntetéssel, esetleg elzárással büntettetnek.

— **Cseveges a hétről.** Téli időben bajosabb bucsura menni, mint azon lenni. Az idei mártonnapi bucsunak azonban szép őszi idő kedvezett, a miért számosabban keltek utra a Márton-lúd barátjai és a menés sem képezett akadályt a fogyasztásban. Jaj is lett volna annak a vendéglatónak, a ki nem számolt a szép idővel és nem koppasztat elegendő számban a hizott szárnyasból; vendégei kielégittetlen gyomorral nézhették volna a világos éjszakát s esetleg a holdnál vacsorálhatának. Jó annak, a ki nem igy járt; még jobb annak, a ki mindenképen kielégittetett, mint, teszem, én. Jó hajlékban, teritett asztal és czigánymuzsika mellett áldottam a házbelieket, kivántam a kivánandókat jó barátaimnak. Különös is ám, hogy az ember akkor érez legtöbbet, mikor már jó ellátásban részesült; olyankor kiván sokat másoknak, mikor maga is részesült a jóban. En is akként tettem, hogy mikor már a házbelieknek megadtam, a mi a sokból nekik volt szánva, másnak is juttattam még. Kitártam szivem kamaráját szájcsövömen át, hogy a tiszteletbeli kollega is lásson s a hegyalja is értsen belőle. Nem tudom, ha fog-e majd rajtok. Az utóbbi egy évi terminust kapott és abba bele is nyugodott; de nem ugy az első, akivel azért nem végezhettem egészen, mert nem fogadta el a kihivást és a világért sem szólt volna a dolog lényegéhez. Benkeházai mester a titulusa és aranycsillag ragyog a gallérján. Mind a kettő imponált nekem. Az első azért, mert olyan nemesi hangzásu, a másik meg azért, mert a csillag mellett kardot is veltem. Ugy sült ki azután, hogy ő tulajdonképen benkeházai ugyan czimleg, hanem csak nagy mester s az oldalán kard helyett bárd leg néha. Talán csak azért jött bucsura, hogy tűzet oltson.

*

„Faier" lesz nemsokára Kethelyen. Valami elvetemedett ember jósolja ezt az odavaló szegény lakosoknak, akik nem tudnak hova lenni ijjedtökben. Az asszonyok nem tudnak aludni, mert felnek és férjeik nincsenek odahaza. A férfiak pedig szörnyü módon lesik a gazot és közben természetesen bátorságot keresnek a korcsmában a boros kancsó mellett. Már előre oltják a leendő tűzet és azt nagy virtuózitással. A „Tabor" bora iszonyusu lövi a sugarakat bennök és kivülök, rájok és másokra. Hanem dicséri is ám azt a tábori kitünőséget a ki a répcze mellé kerül, mind annak a rendje. Ilyen éberség és bor mellett nem gyullad ki Kethely soha. Inkább elázik a falu minden férfi lakosa.

— **Csavargás a szomszédban.** Sopronmegye szomszédos községeiben Kethelyen, Alsó-Lászlón stb. pompás életük van a csavargóknak és munkakerülőknek. Csapat számra koresik fel e helyeket és szemtelen módon üzik a koldulást. A lakosság tehetetlen velük szemben és alig őrizheti meg tulajdonát. A napokban egy ilyen jó madár bemegy az alsó-lászlói tanitó lakásába s mivel senkit sem talált, maga keresett magának alamizsnát a szekrényben, melynek értékesebb tárgyait bizonyára zsebre vágja, ha a cseléd véletlenül be nem nyit és lármát nem csap.

— **Fenyegetés.** A sopronmegyei Kethely községbelieket nagy rettegésben tartja egy pár fenyegető sort tartalmazó papirszelet, melyeknek egyikét szerdán éjjel a falu árkában, más kettejét pedig csütörtökön reggel egy-egy ablakban találták. Volt alkalmunk megtekinteni az irónnal egy és ugyanazon kéz által irott fenyegető sorokat, melyeket szószerint ideiktatunk. Az árokban talált papirszeleten ez állott: „Mannersdorf mus in 8 Tagen Feier Auf gehen Faier." (Kethelyt 8 nap alatt tűz kell hogy fölemészsze. Tűz!) Az egyik ablakban talált papiron e szavak állottak: „Airer Hus mus in 8 Tagen in Feier Aufgehen. Bast gut auf und mein Mame ist Franz Kaschber." (Házatokat 8 nap alatt tűz emészti fel. Legyetek résen. Nevem Kasper Ferencz. A másik ablakban ily tartalmu czédulát találtak: „Mannersdorf mus in 8 Faier Aufgehen in 8 Tagen." (Kethelyt 8 nap alatt 8 tűz kell hogy fölemészsze.) A falubeliek ez ijesztgetésekre nyakra-főre csépelik gabnájokat, eltakaritják értékesebb holmijokat és éjjel-nappal résen állanak. Azt mondják, hogy az 1882-ik évi nagy tűzvészt szintén ilyen fenyegetések előzték meg. A hatóság bizonyára módját ejti, hogy a gazember hurokra kerüljön.

— **A semmiségi panasz elvetve.** A megyei függetlenségi párt lapjának szerkesztőjét, Seress Imrét egy Rusa Kálmán ellen irt czikke miatt a szombathelyi sajtóbiróság az esküdtek verdiktje alapján két heti fogházra és 10 frt pénzbüntetésre itélte. Az elitélt semmiségi panaszt jelentett be, de azt a napokban a kir. kuria sajtótanácsa elvetette.

— **Tüz.** Környékünk németajku falvaiban sokat garázdálkodik a vörös kakas. Minduntalan hallunk tüzesetekről, melyek csak azért nem okoznak nagyobb károkat, mert a tüzoltóintézmény ma már igen elterjedt s a községben is mindenüt akadunk iskolázott tüzoltócsapatra. Az ember szinte gondolkozóba esik, ha vajjon megátalkodott emberek nem-e a tüzoltók tiszteletére illuminálnak néha. E hitünkben megerősit a többi között az a körülmény, hogy — mint azt a kethelyi eset is mutatja — már előre jelzik a tüzet, mintegy parancsot osztogatva a készenléthez. E hó 14-én Klastromban is volt tüz. Hajnali 3 órakor gyuladt ki egy ház, mely másod magával, 4 db. marhával és egy hizott disznóval hamuvá égett. A tüz lokalizása azonban itt minden másnak inkább, csak a tüzoltóknak nem volt köszönhető.

— **Halálozás.** A járási jegyzői karnak halottja van. Lebenits Endre bozsoki körjegyző e hó 20-án 60 éves korában hirtelen elhalálozott. Temetése ma lesz.

— **Uj beosztás.** A vármegyei bizottsági tagok választó kerületeinek uj beosztása szerint a kőszegi járásban 7 ilyen kerület lesz. Kőszegi-kerület: Kőszeg-Svábfalu 494 választóval. Rohonczi-kerület: Rohonez 298 választóval. Nagy-Csömöte-kerület: Nagy-Csömöte 35, Kis-Csömöte 16. Lukácsháza 22, Nagy-Pöse 24. Kis-Pöse 5, Nemes-Csó 35. Doroszló 52, Szerdahely 35, Czák 36, Velem 49, Bozsok 74. összesen 383 választóval. Város-Hodászi-kerület: Város-Hodász 75, Sirokány-Füsthegy 17, Kulcsárfalu 13, Rumpód 19, Barátmajor 20. Ó-Hodász 17, Bándoly 33, Palamits 16, Szabar 28, Podgoria 18, Mérem 36, Inced 83, Csajta 73. összesen 448 választóval. Borostyánkői-kerület: Borostyánkő 109 Stuben 56, Mentsér 54, Háromsátor 23, Vágod 44, Vörösvágás 41, Gyöngyösfő 17, Grodno 34, Góborfalva 71, Bánya 29, összesen 478 választóval. Lékai-kerület: Léka 123, Alsó-Szénégető 35, Röth 70, Felső-Szénégető 21. Hámor-Tó 32, Hosszu-Szeg 36, Üveghuta (szalónaki) 17. Üveghuta (langecki) 18, összesen 352 választóval. Pörgölini-kerület: Gyirót 45, Salamonfa 31, Kupfalva 31, Latorfalva 38, Letér 26, Kőpatak 12, Pörgölin 78. összesen 261 választóval.

— **Virilisták.** Vasvármegye legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak névjegyzékéből irjuk ide a Kőszegen és a kőszegi járásban lakó vagy birtokos megyei virilistákat: Chernel György földbirtokos, Tömörd, 2132 frt, 62 kr; Czeke József földbirtokos, Kőszeg, 1589 frt, 48 kr; Szájbely Gyula orsz. képviselő, Budapest, 1500 frt, 31 kr; Rupprecht Tasziló földbirtokos, Város-Hodász, 1209 frt, 12 kr; Szluha Dénes nyug. kir. járásbiró, Kőszeg, 1095 frt, 30 kr; Baumgartner Henrik földbirtokos, Perenye, 1053 frt, 98 kr; Weöres István földbirtokos, Nemes-Csoó, 891 frt, 25 kr; Sibrik Sándor földbirtokos, Bozsok, 873 frt, 21 kr; Unger Károly kereskedő, Kőszeg, 627 frt, 35 kr; Nagy Ignácz plebános, Rohonez, 583 frt, 36 kr; Major János prépost, Kőszeg, 576 frt, 26 kr; Eitner Gusztáv molnár, Kőszeg, 541 frt, 18 kr; dr. Waisbecker Antal orvos, Kőszeg, 513 frt, 54 kr; Chernel Antal földbirtokos, Tömörd, 450 frt, 62 kr; Kindl József kereskedő, Kőszeg, 420 frt, 55 kr; Markovits József ügyvéd, Kőszeg, 366 frt, 16 kr; Handley Vilmos vámberlő, Kőszeg, 344 frt, 25 kr.

— **Vasuti menetrend.** A pozsony-szombathelyi vasut menetrendjét a következőkben közöljük: Szombathelyről indul naponta kétszer: reggel 4 óra 2 perczkor, a mely vonat Pozsonyba ér d. e. 9 óra 50 perckor, és d. u. 3 óra 09 perckor, amely vonat Pozsonyba ér este 9 óra 52 perckor. Pozsonyból indul reggel 4 óra 20 perckor, s Szombathelyre ér d. e. 10 óra 15 perckor, és d. u. 3 órakor, amely vonat ide ér este 11 óra 10 perckor. Pozsonyból indul egy 3-dik vonat is, de ez csak Porpácig megy, csatlakozással a kis-cell, boba jánosháza és veszprémi vonatokhoz. Ha tehát valaki még az nap haza akar térni, reggel 4 óra 2 perckor indul, Pozsonyba ér d. e. 9 óra 50 perckor, onnan elindul d. u. 3 órakor és este 11 óra 10 perckor ismét Szombathelyen van. Egy kissé sok a kocsizásból de nem szabad feledniünk, hogy a pálya uj. Majd később gyorsabban megy.

— **A tett terén.** A „Dunántuli közmüvelődési egyesület" kibontja — mint a „Gy. K." irja — a begöngyölt zászlót, s legközelebb intenziv erővel fog hozzá a szervezkedéshez szerte a Dunántul mindegyik nevezetesebb pontján. Az egyesület, miként a fővárosi lapokban olvassuk, a nyáron át pusztán takarékosságból (s ezt jó jel számába vesszük) nem tartott irodát, de most a József-körüt 5. számu házában rendezte be helyiségét, s legközelebb megtartja az első választmányi gyülést. A nyár óta jelentékenyen gyarapodott az egyesület. Két fiókegyesülettel is gyarapodott az egyesület, az egyik a balatoni, a másik a somogymegyei, az elsőnek Fonyvessy Ferenc, az utóbbinak Tallian Béla főispán az elnöke. A dunántuli vidékeket ismertető vállalat megindításához is most fog hozzá az egyesület. Ezt a tervet csak helyeselhetjük, mert a Dunántult turistikai szempontból (Sopron és Kőszeg kivételével) alig ismeri a nagyközönség. Láttunk egy kis Baedecker-félét, mely a m. á. v. vonalain vezérelné az utazót felénk is, a m. á. v. budapest-brucki és nyugoti vonalán, de ez: a Somogyi-Ocskay-féle nem ér egy batkát sem, mert naiv felületességel tárgyalja azt a csekély anyagot is, a mit a keretébe öletl. Most kellene ezt a vállalatot oly formán kiadni, mikéut ezt E. M. K. E. megtette s minden környékén belevonni az illetékes szakférfiakat és az avatott tollforgatókat, hogy mire a tavasz és nyár reánk köszönt, kéznél legyen e Dunántuli kalauz.

— **Nagy bank-katasztrófa.** Soha ilyen viszontagságos napjai nem voltak még a kereskedő világnak mint e hónapban. Nincs nap, hogy a táviró ne adna hirt egyes nagyobb világ-firmák bukásairól, melyek ezreket juttatnak koldusbotra és ugy megriasztják a börzianereket, hogy perczről-perczre a legnagyobb pániknak vannak kitéve.

— **(Rövid hirek.) Malomvétel.** A Kranz-féle malmot Gullner J. vette meg 10,665 frton. — **Kritikus nap.** Falb szerint a mult hétfői napnak egyike a legkritikusabbaknak kellett volna lenni. Jóslata nem teljesedett be. — **Időjárás.** Az idő nálunk megint szép, enyhére változott. A sétálók elözönlik utczáinkat és sétahelyeinket. — **Szinészet.** A magyar szintársulat e hó 28-án érkezik városunkba és azonnal megkezdi az előadásokat. — **Vadászat.** Csömötében tegnap kőszegi urak hajtóvadászatot tartottak. Az eredmény kielégitő. **Fizetésfelemelés.** Vasvármegye szolgabirái fizetés felemelésért folyamodtak. — **A Berzsenyi-szobor ügye.** A Berzsenyiszobor-bizottság felhivásait — mint a *V. L.* irja — már szétküldte. Várunk, várunk, de mi csak nem kapunk. — **Faszükséglet.** A megyei székháznál szükségelt tüzelőfát a jövő 1892. évre 620 köbméterben állapitották meg. **Vásár.** Szombathelyen e hó 24-én országos vásár lesz.

— **Az Athenaeum Kézi Lexikona.** A tudományok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szerkeszti Dr. Acsády Ignácz. Harmadik füzet. Budapest 1891. A közhasznu vállalat harmadik füzete pontosan megjelent s ujabb tanuságot tesz egyrészt a buzgalomról és szakavatottságról, melylyel készül, másrészt a kiadó társulat áldozatkészségéről. A jelen füzetben ugyanis három önálló melléklet van. Az első gyönyörü és fölötte költséges szines műlap, mely a magyar lovas katonaságot tünteti föl az 1700—1840 közti években; tizenkét önálló alakban látjuk az egyenruhában időnkint beállt változást s a nagy műlap olyan szép és érdekes, hogy rámába is tehető. Egy másik műlap az emberi test alkatrészeit tünteti föl; a harmadikon pedig a vegyes házi királyok, köztük a Hunyadiak és Szapolyaiak családfáit adja öt külön csoportban a legujabb kutatások eredményei alapján. A szöveg maga az Arany és Ázsia közti dus anyagot öleli föl tervszerüen, a tárgy fontosságához mért terjedelemben feldolgozva. Az aranynyal kezdő czikkek száma valami hetvenre megy, az Attila czikké tizre. E füzetben is tulnyomók a magyar czikkek; terjedelmök nagysága és tárgyuk fontossága szerint emlithetők a történelemből az Árpád, Árpádház, Attila-czikkek, Avarok, a földrajziakból Ausztrália, Ausztria, Ázsia, Atlanti Oczeán, Atoll stb., a természettudományiakból az Árpa, Ásvány, Ásványtan, Ásványtani intézet, Ásványvizek, melyek felölelik az egész magyar anyagot s hazai viszonyainkról teljes tájékozást adnak. Bőven van tárgyalva hazánkra való tekintettel az Ausztriai jog, az Archaeologia, az Áru, Áru- és értéktőzsde és szokványai stb. Igen gazdag a füzet műszaki és technologiai czikkekben s az árvizügyeket megfelelő terjedelemben és szakavatottsággal tárgyalja. Ármentesités, Ármentesitő társulatok, Artézi-kut, Árvédelem, Árviz, Aszály, Átmetszés stb., mind olyan czikkek, melyek főfontosságu hazai ügyekről adtnak tájékozást s melyek nagyban emelik a Kézi Lexikon gyakorlati hasznavehetőségét. El lehet róla mondani, hogy minden füzetében szebb és jobb lesz s mind jobban megérdemli a közönség támogatását. Negyven füzetben a vállalat be lesz fejezve. Egy füzet ára 30 kr. Legczélszerübb előfizetési módozat 10 füzet árának előzetes beküldése akár az Athenaeum könyvkiadóhivatalához, akár bármely hazai könyvkereskedéshez.

— **Gyümölcsfák megóvása.** A nyulak főkép kemény telekben tudvalevőleg nagy károkat tesznek a kertekben, szőlőkben és gyümölcsösökben. E pusztitásokat a következő ép oly egyszerü, mint csekély költséggel járó szerrel lehet meggátolni. November elején a fiatal gyümölcsfákat egész az ágak aljáig oltott mész és kék gálicból álló keverékkel be kell kenni. Ezen eljárással nemcsak a nyulak garázdálkodásának vesszük elejét, hanem letisztogatjuk a fáknak annyira ártalmas kéregrozsdát.

— **A „Képes Családi Lapok"** legutóbbi száma rendkivül érdekes és dús tartalommal jelent meg. Benitzkyné-Bajza Lenke „Titok" czimü regényének folytatása mellett ott találjuk Palágyi Lajosnak „Szerelem" czimü hosszabb költeményét, Nagyvárady Mirá-nak elbeszélését és több apróbb érdekfeszitő beszélyt. Irodalmi becsét emeli e számnak Tolnai Lajos megkezdett czikksorozata, melyben a magyar költőknek irói jellemrajzát festi Csokonaytól-Bartók Lajosig. E nagy költönk és kritikusunk nem a költők életrajzát ismerteti meg velünk, hanem a költő egyéniségeinek, irói jellemének hü rajzát adja. E számában Csokonayról beszél, méltatja irodalmi müködését, mely nevét a magyar irodalom történetében halhatatlanná tette. Részünkről a legmelegebben ajánljuk a „Képes Családi Lapok"-at, olvasóink figyelmébe, mint egy oly lapot, melynek minden egyes száma legkiválóbb iróink és irónőink tollainak műveit tartalmazza. Előfizetési ára: Egész évre: 6 frt; fél évre 3 frt; negyedévre 1 frt 50 kr.; mely előfizetési összegek a „Képes Családi Lapok" kiadóhivatalához: Budapest, Nagy-korona utcza 20 szám alá czimzendők.

Közgazdaság.

A ragasztókról.

Irta: Wessely János.

Alig van háztartás, a melyben egyszer-másszor nem volna szükség jó ragasztó-szerre, melylyel a háztartásban előforduló törött tárgyakat össze kellene ragasztani.

Ismerünk gazdasszonyokat, kik ha valamely háztartási tárgyuk eltörött, ezt azonnal a szemét-kosárba hányják, mint hasznavehetetlen holmit; pedig ha ily esetben kissé utána gondolkozunk, azt fogjuk látni, hogy bizony nagyon sok összetörött, vagy megsérült tárgyat ismét használható állapotba juttathatunk, ha az összetört részleteket jó ragasztóval ismét össze illesztjük. Ily összeragasztott tárgy legtöbb esetben még jó ideig használható, daczára a rajta mutatkozó szépségi hibának. Ha tehát eltekintünk ily szépségi hibától s többre becsüljük ennél az összetörött tárgynak további használhatóságát, ugy hát ne sajnáljuk egy kevés költséggel s még kevesebb fáradsággal egy kis jó ragasztót csinálni, s eltört holminkat továbbra is használni. Ujat venni nem mesterség, hanem a régit tovább is használható állapotba hozni, az már dicséretes mesterség, mert takarékosságról tanuskodott, — erre pedig manapság hol ne volna szükség?

Ezt figyelembe véve, le akarjuk irni a főbb ragasztókat s ezeknek készitésmódját, hogy alkalom adtán kedves gazdasszonyaink jó hasznukat vegyék.

A szerint, a milyen anyagból való az összetört tárgy, a ragasztónak is más-másnak kell lenni. Eszerint a ragasztók alkalmazása rendkivül sokszerü, a miért is készitési módjuk is rendkivül külömböző. A ragasztónak majd a levegő, majd a viz, majd savak elől kell elzárni az utat; sok esetben csak kapcsoló szer; más esetekben csak ártalmas hézagok batapasztására szolgál a miért is a ráforditott anyagok igen külömböző természetüek. Ezek szerint vannak: meszes ragasztók, olajos ragasztók, gyantás vagy kénes ragasztók, vasas ragasztók.

Meszes ragasztók. Oltott mész caseinnel, fehérjével, arab mézgával s enyvvel oly tömeget képez, mely kevés időre rá jelentékeny szilárdságot nyer s a legkülömbözőbb tárgyak: fa, kő, fém, üveg, porczellán s más ilyenek ragasztására szolgál. A túrós ragasztót külömböző módon készithetni. A rendes eljárás szerint a friss turót, melyből a savó kifacsartatott kövön szétdörzsölik s apránkint porrá hullott oltott meszet adnak hozzá, mi által nyulós tömeg képződik, a mely, mivel gyorsan keményszik, mihamarabb felhasználandó.

(Vége következik.)

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal*
Kiadó-laptulajdonos: *Feigl Gyula.*

Nyilt-tér.

Báli selyemszövetet 60 krtól — 6 frt. 35 krig, méterenként (mintegy 300 különféle szinben és nemben) szétküld vég- és darabszámra bérmentesen és vámmentesen **Henneberg G.** gyári raktára (udvari szállitó). Zürich. Mintát postafordulával. Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó.

Vasuti menetrend.

Klm.	Állomások.		sz. vegyes vonat II. III. oszt. kocsikkal reggel	d. u.	este.
	Középeurópai idő.				
—	**Köszeg**	ind.	5^{05}	11^{55}	5^{50}
6	Lukácsháza	(m. h.)	5^{19}	12^{08}	6^{04}
12	Német-Gencs	(m. h.)	5^{36}	12^{24}	6^{21}
18	**Szombathely**	érk.	5^{51}	12^{39}	6^{36}
—	**Szombathely**	ind.	6^{45}	3^{15}	7^{05}
7	Német-Gencs	(m. h.)	7^{01}	3^{31}	7^{2}
13	Lukácsháza	(m. h.)	7^{18}	3^{48}	7^{38}
18	**Köszeg**	érk.	7^{31}	4^{01}	7^{51}

Csak kedd-, pénteken közlekedik egy negyedik vonat Kőszegről 8 ó. 10 percz- Szombathelyről 11 ó. — perczkor.

Piaczi-árak.

Buza	100 kilo	. .	10 frt.	80 krtól	11 frt.	— kr-ig.
Roza	„	. .	10 „	— „	10 „	25 „
Árpa	„	. .	6 „	50 „	7 „	50 „
Kukoricza	„	. .	6 „	40 „	6 „	60 „
Zab tavali	„	. .	5 „	70 „	6 „	— „
Zab idei	„	. .	6 „	20 „	6 „	40 „

		frt.	kr.		frt.	kr
Buzaliszt I.	100 kilo	15	40	100 kilo burgonya	1	85
„ II.	„	15	10	Marhahus . 1 kilo	—	60
Rozaliszt I.	„	13	60	Marha zsir	1	10
„ II.	„	12	—	Disznóhus . „	—	52
Buzakorpa .	„	5	--	„ zsir . „	—	68
Roza „ .	„	5	—	Borjuhus . „	—	60
Köleskása .	„	14	—	Birkahus . „	—	36
Dara . .	„	17	—	1 méteröl bükkfa	13	50
Árpa dara .	„	8	—	„ „ dorong	10	--
Széna . .	„	2	52	„ tölgyfa	9	40
Szalma . .	„	1	90	„ „ dorong	7	60

Hirdetmény.

Létér község vadászati joga 1892-ik évi január 1-töl kezdödö 6 egymás után következö évre

1891. deczember 13-án d. u. 2 órakor

a községbiró házánál nyilvános árverésen bérbe fog adatni. Az árverési feltételek a községbirónál betekinthetök.

Létér, 1891. november 18-án.

A községi elöljáróság.

Szén-eladás.

100 kg. wisei fénydarabszén 1.40 frt.
100 kg. bibensteini barna darabszén 1.30 frt.

Mind a kétfélét, legjobb minöségben bérmentve házhoz szállitva, kapható

Kirchknopf M.-nál

Köszegen.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölést csúsz, köszvény, tagszaggatás stb. ellen legjobban ajánlhatjuk a t. cz. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszertárban kapható.

Csak Horgonnyal valódi!

Körrejtély. Erdekes, nélkülözhetlen játék a hosszutéli estékre. A körrejtély csak akkor valódi, ha a gyári jelvényel, a Horgonnyal el van látva. — — — — — — —

Ezer meg ezer szülö diceséreleg elismerte a hires

Horgony-Köpitöszekrények

nagy nevelési értékét; jobbjáték nem létezik gyermekek és felnöttek számára! Részletesebbet ezekröl valamint a „Körrejtélyröl" képes árjegyzékünkben találni, melyet minden szülönek meg kellene rendelni, hogy kellö idöben gyermekeik számára igazán alkalmas karácsonyi ajándékot kiválaszthatnak és megrendelhetnek. Az árjegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek szét. — Minden köpitöszekrény a „Horgony" jelvény nélkül közönséges és kiegészitésre nem alkalmas utánzások, ennélfogva mindig

Richter-fele Horgony-Köpitöszekrény

kérendö és csak ilyen fogadandó el. — Minden finom játékszerkereskedésben 35 krtól 5 frtig és feljebb kaphatók.

Richter F. Ad. és társa, első osztr. magy. csász. és kir. szabad. köpitöszekrénygyár.
Bécs, 1. Nibelungengasse 4. Olten, Rotterdam, London, E. C., New-York 310 Broadway.

Fa-eladás.

A t. közönségnek ezennel tudtára adatik, hogy az itteni **fa-raktárunkban** már mindennemü

tüzelöbükkfa

eladandó.

Köszegen egyedül **Handley Vilmos**, füszerkereskedö urnál a következö árakon kapható:

I. oszt. bükkhasábfa köbméterenként 3.50 frt.
II. „ „ „ 3.— „
III. „ „ „ 2.50 „
Dorongfa „ 2.75 „

A szombathelyi kereskedelmi és gazdasági bank.

Bor-kivonat,

kitünö szer ártalmatlan bor elöállitásához — a valódi bortól meg nem különböztethetö — ajánlom fennti kipróbált különlegességet.

2 kgr. ára (100 liter bort ád) 5 frt 50 kr. Recept mellékelve — ingyen. Jó eredményért vagy a gyártmány ártalmatlanságáért felelöség.

Szesz-megtakaritást

az égett boroknál az én felülmulhatatlan erös essenciám által elérhetö; ez az italoknak egy kellemes csipös izt kölcsönöz, és csakis nálam kapható.
Egy klgr. ára 3 frt 50 kr. (600—1000 litert ád) használati utasitás mellékelve

A fennti különlegességeken kivül ajánlok különösen **„essenciát" rum, cognac, finom liquer** stb. gyárak számára, felülmulhatatlan minöségben. Receptek ingyen mellékelve. **Arjegyzék bérmentve.**

Polláк Károly Fülöp.
essenc-különlegességek gyára, Prága.
Solid képviselök kerestetnek.

Rendkivül fontos találmány gyengeség ellen!

Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. **Potentator**ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajok nélkül, még oly esetekben is, hol semmi sem használt; még több évi gyengült vagy elvesztett erö is helyreállittatik (külsöleg észrevehetetlen, garantirozott ártalmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógymód). Hires tanárok elismerö nyilatkozatai, legmelegebb orvosi ajánlások és az alaposan kigyógyultak ezernyi hálairatai érdek nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. **Potentator** alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás diskrecióval. Tartalom és származás felismerhetetlen. **Dr. Altmann Károly**, Wien, VII., Mariahilfstrasse 70. sz. Felvilágositó ropiratok kivánatra ingyen és bérmetve küldetnek.

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztitására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elöegitésére a legjobb s leghathatósabb szer: már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekböl a leggondosabban van készitve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus fölbüfögés, vértolulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitünö hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbizható háziszerévé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt. kis üveggel 50 kr. Elismerö iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésére állnak.**

Ovás! Hamisitások elkerulése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasitás szerint készitett **„Dr. ROSA-fele életbalzsam"** minden üvecskéje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain **„Dr. ROSA életbalzsama a „fekete sashoz" czimzett gyógyszertárból, FRAGNER B. Prag 205—III."** német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az Védjegy ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalzsama valódian kapható csak a készitö

FRAGNER B.

föraktárában, gyógyszertár a „fekete sashoz" Prágában 205—III., és BUDAPESTEN Török József úr gyógyszerésznél, király-utcza 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható.

prágai általános házi-kenöcs

több ezer hálanyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenöcs biztos eredménnyel használható a női emlö gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlö megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az ugynevezett körömféreguél, elkeményedéseknét, felpufadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzeketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpufadást a legrövidebb idö alatt eltávolit; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idö alatt fájdalom nélkül felszivja, kiéreti és kigyógyitja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelencozékben

Ovás! Miután a prágai általános házikenöczöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasitás szerint csak nálam lesz készitve, s csak akkor valódi, ha a sárga ércszelencze, melyben töltetik, vörös használati utasitásokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — bukolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyitására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Köszegen.